

Bruxelles, 21 iunie 2024
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2024/0599(NLE)

11462/24
ADD 1

SOC 493
EMPL 299
ECOFIN 750
EDUC 240

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	19 iunie 2024
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2024) 599 final - ANNEX
Subiect:	ANEXĂ la Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2024) 599 final - ANNEX.

Anexă: COM(2024) 599 final - ANNEX



COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 19.6.2024
COM(2024) 599 final

ANNEX

ANEXĂ

la

Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI
privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre

ANEXĂ

Orientarea 5: Stimularea cererii de forță de muncă

Statele membre ar trebui să promoveze în mod activ o economie socială de piață durabilă și să faciliteze și să sprijine investițiile în crearea de locuri de muncă de calitate, valorificând, de asemenea, potențialul legat de tranziția digitală și de cea verde, având în vedere obiectivele principale ale Uniunii și pe cele naționale pentru 2030 în ceea ce privește ocuparea forței de muncă. În acest scop, ele ar trebui să reducă barierele cu care se confruntă întreprinderile în ceea ce privește angajarea de personal, să promoveze antreprenoriatul responsabil și activitățile independente autentice și, în special, să sprijine crearea și dezvoltarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin accesul la finanțare. Statele membre ar trebui să promoveze în mod activ dezvoltarea economiei sociale, inclusiv a întreprinderilor sociale, și să valorifice întregul potențial al acestora. Ele ar trebui să elaboreze măsuri și strategii relevante pentru economia socială, să stimuleze inovarea socială și să încurajeze modelele de afaceri care creează oportunități de locuri de muncă de calitate și generează bunăstare socială, în special la nivel local, inclusiv în cadrul economiei circulare și în teritoriile cel mai afectate de tranziția către o economie verde, inclusiv prin sprijin financiar și tehnic specific.

Un rol important pentru consolidarea rezilienței în fața posibilelor șocuri economice și/sau de pe piața muncii îl joacă schemele privind reducerea timpului de muncă bine concepute și alte mecanisme similare. De asemenea, ele pot sprijini transformările structurale prin facilitarea și sprijinirea proceselor de restructurare și a realocării forței de muncă din sectoarele aflate în declin către cele emergente, sporind astfel productivitatea, menținând locurile de muncă și contribuind la modernizarea economiei, inclusiv prin măsuri asociate de dezvoltare a competențelor. Ar trebui avute în vedere stimulente bine concepute pentru angajare și tranziție, precum și măsuri de perfecționare și recalificare profesională, pentru a sprijini crearea de locuri de muncă de calitate și tranzițiile pe tot parcursul vieții profesionale și pentru a aborda deficitul de forță de muncă și de competențe, având în vedere, de asemenea, transformarea digitală și cea verde, schimbările demografice, precum și impactul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei.

Fiscalitatea trebuie să fie reorientată de la impozitarea muncii către alte surse, care sprijină într-o mai mare măsură ocuparea a forței de muncă și creșterea incluzivă și care sunt în concordanță cu obiectivele privind clima și mediul, luând în considerare efectul de redistribuire al sistemului fiscal și protejând totodată veniturile destinate unei protecții sociale adecvate și cheltuielilor de stimulare a creșterii economice.

Statele membre, inclusiv cele care dispun de regimuri de salariu minim prevăzut de lege, ar trebui să promoveze negocierile colective pentru stabilirea salariilor și să asigure implicarea efectivă a partenerilor sociali într-un mod transparent și previzibil, care să permită o adaptare adecvată a salariilor la evoluția productivității și să asigure salarii echitabile pentru un nivel de trai decent, acordând o atenție deosebită grupurilor cu venituri mici și medii cu scopul de a consolida convergența socioeconomică ascendentă. Mecanismele de stabilire a salariilor ar trebui, de asemenea, să țină seama de condițiile socioeconomice, inclusiv de creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, de competitivitate, de puterea de cumpărare și de evoluțiile de la nivel regional și sectorial. Respectând practicile naționale și autonomia partenerilor sociali, statele membre și partenerii sociali ar trebui să se asigure că toți lucrătorii primesc salarii adecvate, beneficiind în mod direct sau indirect de contracte colective de muncă sau de salarii minime prevăzute de lege adecvate, ținând seama de impactul acestora asupra competitivității, a creării de locuri de muncă de calitate, a puterii de cumpărare și a sărăciei persoanelor încadrate în muncă.

Orientarea 6: Îmbunătățirea ofertei de forță de muncă și ameliorarea accesului la locuri de muncă, dobândirea de aptitudini și competențe pe tot parcursul vieții

În contextul tranziției digitale și al tranziției verzi, al schimbărilor demografice și al războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, statele membre ar trebui să promoveze sustenabilitatea, productivitatea, competitivitatea, capacitatea de inserție profesională și dezvoltarea capitalului uman, încurajând dobândirea de aptitudini și competențe pe tot parcursul vieții oamenilor și răspunzând nevoilor actuale și viitoare ale pieței muncii, având în vedere, de asemenea, obiectivele principale ale Uniunii și pe cele naționale pentru 2030 privind competențele. De asemenea, statele membre ar trebui să modernizeze și să investească în sistemele lor de educație și formare pentru a oferi educație și formare de înaltă calitate și favorabile incluziunii, inclusiv educație și formare profesională, pentru a îmbunătăți rezultatele școlare și furnizarea aptitudinilor și competențelor necesare pentru tranziția verde și cea digitală și pentru a asigura accesul la învățarea digitală, la formarea lingvistică (de exemplu, în cazul refugiaților, inclusiv din Ucraina sau pentru facilitarea accesului pe piața muncii în regiunile transfrontaliere) și la dobândirea de competențe antreprenoriale. Statele membre ar trebui să colaboreze cu partenerii sociali, cu furnizorii de educație și formare, cu întreprinderile și cu alte părți interesate, inclusiv în contextul planului de acțiune pentru abordarea deficitului de forță de muncă și de competențe prezentat de Comisie în martie 2024, pentru a aborda deficiențele structurale ale sistemelor de educație și formare și pentru a îmbunătăți calitatea și relevanța acestora pentru piața muncii, inclusiv prin sprijin financiar și tehnic specific. Acest lucru ar contribui, de asemenea, la facilitarea tranziției verzi și a celei digitale, la abordarea neconcordanțelor de competențe și a deficitului de forță de muncă, inclusiv pentru activitățile legate de industriile cu zero emisii nete și cele digitale, inclusiv cele relevante pentru securitatea economică a UE, și cele legate de tranziția verde, cum ar fi implementarea energiei din surse regenerabile sau renovarea clădirilor.

Ar trebui să se acorde o atenție deosebită abordării scăderii performanței educaționale a tinerilor, în special în domeniul competențelor de bază. Sunt necesare măsuri pentru abordarea provocărilor cu care se confruntă profesia de cadru didactic, inclusiv atractivitatea acesteia, abordarea deficitului de cadre didactice și necesitatea de a investi în competențele digitale ale cadrelor didactice și ale formatorilor. În plus, sistemele de educație și formare ar trebui să îi înzestreze pe toți cursanții cu competențe-cheie, inclusiv competențe de bază și digitale, precum și competențe transversale și gândire critică, având în vedere amenințarea pe care o reprezintă dezinformarea, pentru a pune bazele unei capacități de adaptare și reziliență pentru întreaga viață, asigurându-le totodată cadrelor didactice pregătirea necesară pentru stimularea respectivelor competențe în rândul cursanților. Statele membre ar trebui să sprijine adulții în vârstă de muncă în ceea ce privește accesul la formare și să sporească stimulentele și motivația persoanelor de a urma cursuri de formare, inclusiv, după caz, prin intermediul conturilor personale de învățare pe tot parcursul vieții, asigurând transferabilitatea acestora în timpul tranzițiilor profesionale, precum și prin intermediul unui sistem fiabil de evaluare a calității formării. Statele membre ar trebui să examineze utilizarea microcertificatelor pentru a sprijini învățarea pe tot parcursul vieții și capacitatea de inserție profesională. Ele ar trebui să permită tuturor să anticipeze nevoile de pe piața muncii și să se adapteze mai bine la acestea, în special prin perfecționare și recalificare profesională continuă și prin furnizare de consiliere și orientare integrată, cu scopul de a sprijini tranziții echitabile și juste pentru toți, de a consolida rezultatele sociale și în materie de ocupare a forței de muncă, precum și productivitatea, de a remedia deficitele de pe piața muncii și neconcordanțele de competențe, de a îmbunătăți reziliența generală a economiei la șocuri și de a facilita eventualele adaptări.

Statele membre ar trebui să promoveze egalitatea de șanse pentru toți prin abordarea inegalităților din cadrul sistemelor de educație și formare, inclusiv în ceea ce privește acoperirea regională. În special, copiilor ar trebui să li se ofere acces la educație și îngrijire timpurie la prețuri accesibile și de înaltă calitate, în concordanță cu noile „obiective de la Barcelona” și cu Garanția europeană pentru copii, iar statele membre ar trebui să crească nivelurile generale de calificare, să reducă numărul persoanelor care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare, să sprijine accesul egal la educație al copiilor care provin din grupuri defavorizate și din regiuni îndepărtate, să sporească atractivitatea educației și

formării profesionale (EFP), să sprijine accesul la învățământul terțiar și absolvirea acestuia, precum și să crească numărul absolvenților, mai ales femei, în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM), atât în EFP, cât și în învățământul terțiar. De asemenea, ar trebui sprijinite performanțele de vârf și excelența în ceea ce privește rezultatele școlare, având în vedere rolul lor în stimularea viitorului potențial de inovare al UE. Statele membre ar trebui să faciliteze tranziția de la educație la încadrarea în muncă a tinerilor prin programe de stagii și de ucenicie de calitate, precum și să crească nivelul de participare a adulților la cursurile de învățare continuă, în special în rândul cursanților care provin din medii defavorizate și al celor cu cel mai scăzut nivel de calificare. Ținând seama de noile cerințe ale societăților digitale, verzi și în curs de îmbătrânire, statele membre ar trebui să îmbunătățească și să crească oferta și nivelul de participare la EFP inițială și continuă flexibilă, să consolideze învățarea la locul de muncă în cadrul sistemelor lor de EFP, inclusiv prin programe de ucenicie accesibile, de calitate și eficiente, și să sprijine adulții cu un nivel scăzut de calificare să își mențină capacitatea de inserție profesională. În plus, statele membre ar trebui să crească relevanța pentru piața muncii a învățământului terțiar și, după caz, a cercetării, să îmbunătățească monitorizarea și previzionarea competențelor, să sporească gradul de vizibilitate și comparabilitate al competențelor și calificărilor, inclusiv al celor dobândite în străinătate, și să asigure o utilizare mai consecventă a clasificărilor la nivelul UE (și anume ESCO) și să sporească oportunitățile de recunoaștere și validare a aptitudinilor și competențelor dobândite în afara structurilor formale de educație și formare, inclusiv pentru refugiați și persoanele care beneficiază de un statut de protecție temporară. Pe lângă utilizarea potențialului neexploatat al forței de muncă interne a UE, atragerea de talente și competențe din afara UE prin intermediul imigrației selective și prevenirea condițiilor de muncă abuzive pot contribui, de asemenea, la abordarea deficitului de competențe și de forță de muncă, inclusiv a celui legat de tranziția verde și cea digitală, cum ar fi în sectoarele STIM și în domeniul asistenței medicale și al îngrijirii pe termen lung.

Statele membre ar trebui să ofere șomerilor și persoanelor inactive asistență eficientă, promptă, coordonată și personalizată, bazată pe sprijin pentru căutarea unui loc de muncă, pentru formare, perfecționare și recalificare, precum și pentru accesul la alte servicii de facilitare, acordând o atenție deosebită grupurilor vulnerabile și persoanelor afectate de tranziția verde și cea digitală sau de șocurile de pe piața muncii. Este necesar să se utilizeze cât mai curând posibil, cel târziu după 18 luni de șomaj, strategii cuprinzătoare care să implice evaluări individuale aprofundate ale șomerilor, în vederea reducerii semnificative și prevenirii șomajului de lungă durată și a celui structural. Șomajul în rândul tinerilor și problema tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (NEET) ar trebui abordate în continuare prin prevenirea părăsirii timpurii a educației și formării și printr-o îmbunătățire structurală a tranziției de la școală la muncă, inclusiv prin punerea în aplicare integrală a Garanției pentru tineret consolidate, care ar trebui să sprijine, de asemenea, oportunitățile de angajare de calitate pentru tineri. În plus, statele membre ar trebui să își intensifice eforturile, în special pentru a evidenția modul în care tranziția verde și cea digitală oferă o perspectivă reînnoită pentru viitor și oportunități pentru tineri pe piața muncii.

Statele membre ar trebui să vizeze eliminarea barierelor și a factorilor de descurajare a participării pe piața muncii, precum și luarea de măsuri de stimulare a acestei participări, în special pentru persoanele cu venituri reduse, pentru persoanele care contribuie cu a doua sursă de venit la venitul familiei (adeseori femei) și pentru persoanele cele mai îndepărtate de piața muncii, inclusiv persoanele provenite din familii de migranți și romii marginalizați. Având în vedere deficitul ridicat de forță de muncă în anumite profesii și sectoare (în special în sectoarele STIM, în domeniul asistenței medicale și al îngrijirii pe termen lung, al educației, al transporturilor și construcțiilor), statele membre ar trebui să contribuie la stimularea ofertei de forță de muncă, în special prin promovarea unor salarii și condiții de muncă adecvate, asigurarea faptului că sistemele fiscale și de securitate socială concepute încurajează participarea pe piața muncii și că politicile active în domeniul pieței forței de muncă sunt eficiente și accesibile, respectând rolul partenerilor sociali. De asemenea, statele membre ar trebui să sprijine realizarea unui mediu de lucru adaptat pentru persoanele cu handicap, inclusiv prin intermediul unui sprijin financiar și tehnic specific, prin sporirea gradului de informare și de

sensibilizare și prin intermediul unor servicii care să le permită să participe pe piața muncii și în societate. Ar trebui eliminate disparitățile de gen în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și diferențele de remunerare dintre bărbați și femei, precum și stereotipurile de gen. Statele membre ar trebui să asigure egalitatea de șanse între bărbați și femei și un grad mai mare de participare a femeilor pe piața muncii, inclusiv prin asigurarea egalității de șanse și a celei în materie de evoluție în carieră și prin eliminarea barierelor din calea accesului la funcții de conducere la toate nivelurile procesului decizional, precum și prin combaterea violenței și a hărțuirii în locul de muncă, care reprezintă o problemă ce afectează în principal femeile. Trebuie să fie asigurate egalitatea de remunerare pentru aceeași muncă sau pentru o muncă de valoare egală, precum și transparența salarială. Ar trebui promovată concilierea dintre muncă, familie și viața privată atât pentru femei, cât și pentru bărbați, în special prin accesul la servicii de îngrijire pe termen lung și la servicii de educație și de îngrijire timpurie de calitate și la prețuri accesibile, precum și prin intermediul unor politici adecvate care să răspundă schimbărilor aduse pe piața muncii prin digitalizare. Statele membre ar trebui să se asigure că părinții și alte persoane cu responsabilități de îngrijire au acces la concedii adecvate din motive familiale și la formule flexibile de lucru pentru a găsi un echilibru între muncă, familie și viața privată, precum și să promoveze o utilizare echilibrată a acestor drepturi între părinți.

Orientarea 7: Îmbunătățirea funcționării piețelor muncii și a eficacității dialogului social

Pentru a beneficia de o forță de muncă dinamică și productivă și de noi moduri de lucru și modele de afaceri, statele membre ar trebui să colaboreze cu partenerii sociali pentru condiții de muncă corecte, transparente și previzibile, asigurând un echilibru între drepturi și obligații. Statele membre trebuie să reducă și să prevină segmentarea în cadrul piețelor muncii, să combată munca nedeclarată și activitatea independentă fictivă și să încurajeze tranziția către forme de angajare pe durată nedeterminată. Normele de protecție a forței de muncă, legislația muncii și instituțiile din domeniul muncii ar trebui să asigure, toate, atât un mediu adecvat pentru recrutare, cât și flexibilitatea necesară pentru ca angajatorii să se adapteze rapid la schimbările de ordin economic, apărând totodată drepturile lucrătorilor și garantând protecția socială, un nivel corespunzător de securitate și medii de lucru sigure, sănătoase și bine adaptate pentru toți lucrătorii. Promovarea utilizării unor formule flexibile de lucru, cum ar fi telemunca, poate contribui la creșterea nivelurilor de ocupare a forței de muncă și la piețe ale muncii mai favorabile incluziunii. În plus, statele membre ar trebui să sprijine lucrătorii, întreprinderile și alți actori în transformarea digitală, inclusiv prin promovarea adoptării unor instrumente etice și de încredere de inteligență artificială (IA). Acest sprijin poate varia de la politici de perfecționare și recalificare a lucrătorilor pentru profesii noi la stimulente pentru ca întreprinderile să dezvolte și să implementeze tehnologii care au potențialul de a crește productivitatea, de a completa forța de muncă umană și de a atenua deficitul de forță de muncă în sectoarele critice. În general și, în contextul digital, în special, este important să se asigure respectarea drepturilor lucrătorilor în ceea ce privește timpul de lucru, condițiile de muncă, sănătatea mintală la locul de muncă și echilibrul între viața profesională și cea privată. Ar trebui prevenite relațiile de muncă care conduc la condiții de muncă precare, inclusiv cazurile în care sunt implicați lucrători pe platforme, prin asigurarea echității, transparenței și responsabilității în utilizarea algoritmilor și prin combaterea utilizării abuzive a contractelor atipice. În caz de concediere abuzivă, ar trebui să se asigure accesul la soluționarea eficace și imparțială a litigiilor și dreptul la reparații, inclusiv o despăgubire adecvată, dacă este cazul.

Politicile ar trebui să vizeze îmbunătățirea și sprijinirea participării pe piața muncii, a corelării dintre cerere și ofertă și a tranzițiilor pe piața muncii, având în vedere, de asemenea, schimbările demografice, precum și în regiunile defavorizate. Statele membre ar trebui să activeze și să capaciteze în mod eficace persoanele care pot participa pe piața muncii, în special grupurile subreprezentate, cum ar fi femeile și tinerii, precum și persoanele aflate în situații vulnerabile, cum ar fi persoanele cu un nivel scăzut de calificare și șomerii de lungă durată, persoanele cu handicap, persoanele care provin din familii de migranți, inclusiv persoanele care beneficiază de protecție temporară, persoanele din comunitățile rome marginalizate și lucrătorii în vârstă. Statele membre ar trebui să consolideze

domeniul de aplicare și eficacitatea politicilor active în domeniul pieței muncii, prin ameliorarea direcționării, a impactului și a sferei lor de cuprindere și printr-o mai bună corelare a lor cu serviciile sociale, cu formarea și cu ajutorul pentru venit pentru șomeri, pe perioada căutării unui loc de muncă și pe baza drepturilor și a responsabilităților acestora. Statele membre ar trebui să utilizeze în mod optim finanțarea și sprijinul tehnic din partea UE pentru a consolida capacitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă de a oferi asistență promptă și personalizată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, de a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale pieței muncii și de a pune în aplicare o gestionare bazată pe performanță, sprijinind capacitatea acestora de a utiliza datele și tehnologia digitală. Serviciile private de ocupare a forței de muncă joacă, de asemenea, un rol în acest sens.

Statele membre trebuie să ofere șomerilor indemnizații de șomaj adecvate cu o durată rezonabilă, în concordanță cu contribuțiile lor și cu normele naționale în materie de eligibilitate. Indemnizațiile de șomaj nu ar trebui să descurajeze reîncadrarea rapidă în muncă și ar trebui să fie însoțite de politici active în domeniul pieței muncii, inclusiv de măsuri privind perfecționarea și recalificarea, având în vedere, de asemenea, deficitul de forță de muncă și de competențe.

Mobilitatea cursanților, a ucenicilor și a lucrătorilor ar trebui sporită și sprijinită în mod adecvat, în special pentru cursanții care urmează o educație și formare profesională și care au mai puține experiențe de mobilitate, cu scopul de a le îmbunătăți competențele și capacitatea de inserție profesională, de a exploata întregul potențial al pieței europene a muncii și de a contribui la competitivitatea la nivelul UE. Ar trebui abordate obstacolele din calea mobilității forței de muncă în interiorul UE, inclusiv procedurile de recunoaștere a calificărilor profesionale sau de transfer al drepturilor de securitate socială dobândite. Ar trebui asigurate condiții echitabile și decente pentru toți cei care desfășoară o activitate transfrontalieră prin evitarea discriminării și asigurarea egalității de tratament cu cetățenii UE, prin aplicarea legislației naționale și a UE și prin intensificarea cooperării administrative între administrațiile naționale în ceea ce privește lucrătorii mobili, beneficiind de asistența Autorității Europene a Muncii.

Mobilitatea lucrătorilor cu ocupații de importanță critică și a lucrătorilor transfrontalieri, sezonieri sau detașați ar trebui să fie sprijinită în cazurile de închidere temporară a frontierelor declanșată de considerente legate de sănătatea publică. Statele membre ar trebui să se implice în continuare în parteneriate pentru atragerea de talente în scopul consolidării căilor legale de migrație prin lansarea de noi programe de mobilitate și să prevadă o politică eficace de integrare pentru lucrători și familiile acestora, care să includă educația și formarea, inclusiv formarea lingvistică, ocuparea forței de muncă, sănătatea și locuințele.

Statele membre ar trebui, de asemenea, să depună eforturi pentru a crea condiții adecvate pentru noi forme de muncă și metode de lucru, valorificând potențialul lor de creare de locuri de muncă și asigurând, în același timp, respectarea drepturilor sociale existente. Ele ar trebui să ofere consiliere și orientări cu privire la drepturile și obligațiile aplicabile în cazul contractelor atipice și al noilor forme de muncă, cum ar fi munca prin intermediul platformelor digitale de muncă și acordurile de telemuncă permanente sau semipermanente. În acest sens, partenerii sociali pot juca un rol esențial, iar statele membre ar trebui să îi sprijine în efortul de implicare și reprezentare a persoanelor în formele de muncă atipice și noi. De asemenea, statele membre ar trebui să ia în considerare oferirea de sprijin pentru asigurarea respectării legislației – cum ar fi orientări sau cursuri de formare specifice pentru inspectoratele de muncă – în ceea ce privește provocările care decurg din noile forme de organizare a muncii, inclusiv utilizarea tehnologiilor digitale și a IA, cum ar fi gestionarea algoritmică, supravegherea lucrătorilor și telemunca.

Statele membre ar trebui să asigure un mediu propice dialogului social bipartit și tripartit la toate nivelurile, inclusiv negocierile colective, în sectorul public și în cel privat, în conformitate cu legislația și/sau practicile naționale, după consultări și în strânsă cooperare cu partenerii sociali, respectând în același timp autonomia acestora. Statele membre ar trebui să implice partenerii sociali în mod sistematic, semnificativ și prompt în conceperea și punerea în aplicare a politicilor de ocupare a forței de muncă, sociale și, după caz, economice și a altor politici publice, inclusiv în stabilirea și

actualizarea salariilor minime prevăzute de lege. Statele membre ar trebui să promoveze un nivel mai ridicat de acoperire a negocierilor colective, inclusiv prin promovarea consolidării și a creșterii capacității partenerilor sociali, să permită negocieri colective eficace la toate nivelurile adecvate și să încurajeze coordonarea între aceste niveluri și între acestea. Partenerii sociali trebuie încurajați să negocieze și să încheie acorduri colective referitoare la chestiuni relevante pentru ei, cu respectarea deplină a autonomiei și a dreptului la acțiuni colective.

Acolo unde este cazul și bazându-se pe practicile naționale existente, statele membre ar trebui să țină seama de experiența relevantă în materie de chestiuni sociale și de ocupare a forței de muncă a organizațiilor societății civile.

Orientarea 8: Promovarea egalității de șanse pentru toți, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Statele membre ar trebui să promoveze piețe ale muncii favorabile incluziunii, deschise tuturor, prin punerea în aplicare a unor măsuri eficace de combatere a tuturor formelor de discriminare și de promovare a egalității de șanse pentru toți, în special pentru grupurile care sunt subreprezentate pe piața muncii, acordând totodată atenția cuvenită dimensiunii regionale și teritoriale. Ele ar trebui să asigure egalitatea de tratament în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, protecția socială, asistența medicală, educația și îngrijirea timpurie, îngrijirea pe termen lung, educația și accesul la bunuri și servicii, inclusiv la locuințe, indiferent de gen, de rasă sau de origine etnică, de religie sau de convingeri, de handicap, de vârstă sau de orientare sexuală.

Statele membre ar trebui să modernizeze sistemele de protecție socială pentru a oferi o protecție socială adecvată, eficace, eficientă și durabilă pentru toți, pe parcursul tuturor etapelor vieții, promovând incluziunea socială și mobilitatea socială în sens ascendent, stimulând participarea pe piața muncii, sprijinind investițiile sociale, combătând sărăcia și excluziunea socială și abordând inegalitățile, inclusiv prin felul în care își organizează sistemele fiscale și de securitate socială și prin evaluarea impactului distributiv al politicilor. Completarea abordărilor cu caracter universal cu abordări specifice va îmbunătăți eficacitatea sistemelor de protecție socială. Modernizarea sistemelor de protecție socială trebuie, de asemenea, să urmărească îmbunătățirea rezilienței acestora la provocări multidimensionale. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită gospodăriilor vulnerabile care sunt cel mai afectate de tranziția verde și de cea digitală și de creșterea costului vieții, inclusiv a costurilor energiei. Statele membre ar trebui să abordeze în continuare lacunele în ceea ce privește accesul la protecție socială pentru lucrători și pentru lucrătorii independenți, având în vedere înmulțirea formelor atipice de muncă.

Statele membre trebuie să elaboreze și să integreze cele trei componente ale incluziunii active: ajutor adecvat pentru venit, piețe ale muncii incluzive și acces la servicii de facilitare de calitate, care să răspundă nevoilor individuale. Sistemele de protecție socială ar trebui să asigure prestații de venit minim adecvate pentru toate persoanele care nu dispun de resurse suficiente și să promoveze incluziunea socială prin sprijinirea și încurajarea participării active a persoanelor pe piața muncii și în societate, inclusiv prin furnizarea specifică de servicii sociale. Disponibilitatea unor servicii accesibile, inclusiv din punctul de vedere al prețurilor, și de calitate, precum educația și îngrijirea timpurie, îngrijirea extrașcolară, educația, formarea, locuințele, sănătatea și îngrijirea pe termen lung, reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea egalității de șanse. Este necesar să se acorde o atenție deosebită combaterii sărăciei și a excluziunii sociale, inclusiv a sărăciei persoanelor încadrate în muncă, în concordanță cu obiectivele principale ale Uniunii și cu cele naționale pentru 2030 privind reducerea sărăciei. Ar trebui abordată în special sărăcia și excluziunea socială în rândul copiilor, prin măsuri cuprinzătoare și integrate, inclusiv prin punerea deplină în aplicare a Garanției europene pentru copii. Statele membre ar trebui să se asigure că fiecare persoană are acces la servicii esențiale de bună calitate, inclusiv copiii. Pentru persoanele aflate în dificultate sau într-o situație vulnerabilă, ele ar trebui, de asemenea, să asigure accesul la locuințe sociale accesibile ca preț și adecvate și la asistență pentru locuințe. Statele membre ar trebui să asigure o tranziție energetică curată și echitabilă

și să abordeze sărăcia energetică ca o formă din ce în ce mai semnificativă de sărăcie, inclusiv, după caz, prin măsuri de sprijin specifice care vizează gospodăriile aflate în situații vulnerabile. Statele membre ar trebui să utilizeze în mod eficace finanțarea și sprijinul tehnic din partea UE pentru a investi în locuințe sociale, renovarea locuințelor și serviciile conexe și pentru a aborda nevoia urgentă de locuințe decente și la prețuri accesibile. Nevoile specifice ale persoanelor cu handicap, inclusiv accesibilitatea, trebuie să fie luate în considerare în legătură cu respectivele servicii. Problema lipsei de adăpost ar trebui abordată în mod specific prin promovarea accesului la locuințe permanente și prin furnizarea de servicii de sprijin favorizante.

Statele membre ar trebui să asigure acces în timp util la asistență medicală preventivă și curativă și la îngrijire de lungă durată de bună calitate și la prețuri accesibile, menținând totodată sustenabilitatea pe termen lung. În contextul unei cereri tot mai mari de îngrijire pe termen lung, legată și de schimbările demografice, ar trebui abordate deficiențele în ceea ce privește adecvarea, precum și deficitul de forță de muncă și condițiile precare de muncă.

Având în vedere războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și în concordanță cu activarea Directivei 2001/55/CE a Consiliului¹, statele membre ar trebui să le ofere în continuare persoanelor strămutate din Ucraina un nivel adecvat de protecție. Pentru minorii neînsoțiți, statele membre ar trebui, de asemenea, să pună în aplicare măsurile necesare. Copiilor strămutați ar trebui să li se asigure accesul la educație și îngrijire, precum și la servicii esențiale, în conformitate cu Garanția europeană pentru copii.

În contextul creșterii longevității și al evoluțiilor demografice, statele membre ar trebui să asigure caracterul adecvat și sustenabilitatea sistemelor de pensii pentru angajați și pentru lucrătorii independenți, oferind șanse egale pentru femei și bărbați de a obține și a acumula drepturi de pensie, inclusiv prin mecanisme suplimentare de asigurare a unui venit corespunzător la o vârstă înaintată. Reformele sistemelor de pensii ar trebui să fie sprijinite prin politici care să urmărească reducerea decalajului de pensii dintre bărbați și femei și prin măsuri care să prelungească viața activă, de exemplu prin creșterea vârstei efective de pensionare, în special prin facilitarea participării pe piața muncii a persoanelor în vârstă, și ar trebui încadrate în strategii care vizează îmbătrânirea activă. Statele membre trebuie să stabilească un dialog constructiv cu partenerii sociali și alte părți interesate relevante și să permită o introducere treptată corespunzătoare a reformelor.

¹ Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri (JO L 212, 7.8.2001, p. 12).